

Best practice

Grenswachter op quad bij
maaiwerkzaamheden

Inhoudsopgave

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Definities en afkortingen	4
3	Beheer	4
4	Maatregelen	5
4.1	Planning en voorbereiding	5
4.1.1	Algemeen.....	5
4.1.2	Werkvoorbereiding.....	5
4.1.3	Plan + instructie.....	6
4.2	Uitvoering	7
4.2.1	Aandachtspunten GRW (aanvullend aan de taken en verantwoordelijkheden GRW).....	7
4.2.2	Specificaties quad.....	7
4.2.3	Eisen aan de bedienaar.....	7
4.2.4	Contact met de ploeg tijdens de uitvoering.....	8
4.2.5	Het maximaal aantal machines die de GRW moet begeleiden.....	8
4.2.6	Positie van de GRW op de quad.....	8
4.3	LMRA	8
4.4	Innovaties	9
5	Vragen en/of opmerkingen	9

Versiebeheer

Nummer	Datum	Aard van wijziging	Gewijzigd door
1	07-02-2022	Eerste versie	MED

1 Inleiding

In deze best practice is de werkwijze beschreven voor het rijden van een grenswachter (GRW) op een quad bij het begeleiden van maai- of onkruidbestrijdingswerkzaamheden langs de spoorbaan in zone B, C en daarbuiten.

Gezien het voortschrijdende karakter van de maaiwerkzaamheden wordt er afgeschaald naar de klasse PW-GRW, een en ander conform de Brancherichtlijn *Activiteiten met minimumveiligheidsbeheersmaatregel Persoonlijke Waarneming met Grenswachter*.

Voor de GRW die rijdt op een quad zijn de regels in het VVW Trein niet eenduidig ten aanzien van artikel 4.3.1.6.1 *Persoonlijke Waarneming-Grenswachter*. In het VVW Trein staat dat een GRW primair fysiek moet kunnen ingrijpen en pas als dit niet (meer) mogelijk is, geeft de GRW het gevaarsein. Fysiek ingrijpen door de GRW is onmogelijk al rijdend vanaf een quad, waardoor het geven van het gevaarsein de enige maatregel van de GRW wordt. Het knelpunt is dat er een directe afschaling is naar een GRW welke niet 'fysiek' hoeft in te grijpen als een mitigerende/mindere maatregel wordt ervaren.

Naast het geven van duidelijke richtlijnen om een quad in te zetten in combinatie met een PW-GRW is deze best practice gericht op het vermijden van het kantelen en wegglijden van een quad op een instabiele ondergrond/helling/talud/sloot/greppel en het onbedoeld vanaf zone B in zone A geraken van een quad.

2 Definities en afkortingen

Definities

Bedienaar	Iedereen die een machine bedient zoals bedoeld in deze best practice
Quad	Een vierwielige motorfiets of brommer en dus een motorvoertuig. De quad kan worden gebruikt als vervoermiddel en/of als voertuig voor het bestrijden van onkruid

Afkortingen

Afkorting	
AHS	Arbeidshygiënische Strategie
BD	Buitendienststelling
BHV	Bedrijfshulpverlening
BP	Best practice
FA	Fysieke Afscherming
GRW	Grenswachter
GW	Gegarandeerde Waarschuwing
LMRA	Last minute risicoanalyse
PBM	Persoonlijk beschermingsmiddel
PW-GRW	Persoonlijke waarneming grenswachter
RI&E	Risico-inventarisatie en -evaluatie
TRA	Taak risicoanalyse
V&G-plan	Veiligheids- en gezondheidsplan
VGC-U	Veiligheid- en gezondheidcoördinator uitvoeringsfase
WB (O/V/U)	Werkplekbeveiliger (ontwerpde/voorbereidende/-uitvoerende taken)

3 Beheer

Deze best practice is in beheer bij de Stichting railAlert. Raadpleeg altijd eerst de website van railAlert (onder Regelgeving) voor de meest recente versie.

4 Maatregelen

4.1 Planning en voorbereiding

4.1.1 Algemeen

De inzet van een PW-GRW op een quad bij maaiwerkzaamheden is toegestaan mits wordt voldaan aan de volgende randvoorwaarde:

- De WB geeft in de voorbereiding van de werkzaamheden duidelijk aan op welke manier invulling wordt gegeven aan artikel 4.3.1.6.1 *Persoonlijke Waarneming-Grenswachter uit het VVW Trein*.

4.1.2 Werkvoorbereiding

- Een quad verplaatst zich doorgaans langs het spoor in de nabijheidszones B en C. De werkruimte kan beperkt en/of de bodem kan onvoldoende draagkrachtig zijn om het betreffende voertuig te dragen. Tref voldoende beheersmaatregelen om wegglijden of kantelen van een quad op een instabiele ondergrond te voorkomen zoals ook voorgeschreven in de best practice Veilig Werken met niet spoorgebonden voertuigen langs het spoor.
- Bij spuitwerkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de windrichting. Indien adembescherming verplicht en/of noodzakelijk is kan een GRW niet ingezet worden.
- Maak een seizoensgebonden nul-opname met betrekking tot de plaatselijke omstandigheden. Met of door deze nul-opname wordt, voorafgaand aan de activiteiten, beoordeeld of de quads veilig en stabiel ingezet kunnen worden. Bepaal de risicobeheersende maatregelen en leg deze vast in een RI&E/TRA. Denk hierbij aan (niet uitputtende lijst):
 - Het passeren van vaste infra-objecten langs zone A.
 - De kwaliteit/draagkracht van de schouw- en looppaden/ondergrond/bruggen en roosters.
 - De breedte en het gewicht van de gebruikte machines bij onder meer het passeren van obstakels.
 - De positie van kabels en leidingen (kabelkokers).
 - De weersomstandigheden (verminderd zicht als gevolg van mist en /of regen), ondergrond erg nat/droog etc.
 - De aanwezigheid van hellingen/taluds/greppels/sloten/kunstwerken. Houdt rekening met de maximale hellingsgraad van de quad en het gewicht van de quad (zoals bepaald in de Europese Verordening 168/2013).
 - Het passeren van wegverkeer bij overwegen (bijvoorbeeld bij het tijdelijk wegnemen van hekwerken).
 - De vrij en onbelemmerde toegankelijkheid van de aan- en afvoer- en rijroute vanaf de inzetlocatie naar de werklocatie.
 - Wat er verwacht wordt van de GRW in het geval de werkzaamheden, ondanks een adequate voorbereiding, onmogelijk of niet veilig uitgevoerd kunnen worden. Denk aan het contact opnemen met de WB.
 - Dat bij het samenstellen van de ploeg er rekening mee wordt gehouden dat de GRW voldoende opgeleid moet zijn om een quad te kunnen bedienen.
- De WB draagt zorg voor een locatiegerichte risicoanalyse met daarop de gevaarpunten (vaste objecten). De focus hierbij is om te vermijden dat de quadbestuurder onbedoeld in zone A kan

komen. In de instructie is de handswijze opgenomen in het geval de bestuurder van de quad met dit voertuig een gevaarpunt/object tegenkomt waardoor passage niet mogelijk is.

4.1.3 Plan + instructie

De VGC-U stelt een plan op waarin minimaal is opgenomen:

- Aandacht voor onverwachte omstandigheden. In de instructie meenemen dat voorafgaand aan de werkzaamheden een LMRA wordt uitgevoerd.
- RI&E/TRA (tekening).
- De locatie waar er gewerkt wordt (altijd buiten zone A).
- Wanneer (datum en tijdstip).
- De werkmethode.

In het bovengenoemde plan dienen minimaal de punten, zoals genoemd onder 4.1.2, te zijn meegenomen en worden verder de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Zone B/C is minimaal 1 meter breed en het werkterrein is vlak.
- Bij een helling of talud is zone B/C minimaal 2 meter breed en het werkterrein is vlak.
- Oversteken ter plaatse van openbare overwegen en overpaden. Oversteken dient binnen 5 seconden te geschieden.
- De maximale snelheid van de quad is 15 km/h en verder is deze afhankelijk van de plaatselijke omstandigheden en het type werkzaamheden.

Op basis van het plan stelt de WB een veiligheidsinstructie op. Het advies is om de GRW te betrekken bij de voorbereiding (plan + instructie).

4.2 Uitvoering

4.2.1 Aandachtspunten GRW (aanvullend aan de taken en verantwoordelijkheden van de GRW)

- De GRW houdt toezicht op het veilig uitvoeren van de werkzaamheden ten aanzien van het risico aanrijdgevaar. De GRW zorgt ervoor dat hij zicht heeft op de ploeg.
- De GRW moet altijd alert zijn op de plaatselijke omstandigheden.
- Door de ploeg wordt voorafgaand aan de werkzaamheden een LMRA uitgevoerd (zie ook paragraaf 4.3.).
- De GRW voert voorafgaand aan de werkzaamheden een test uit op het goed functioneren van portofoon of open spraakbewaking.
- Als de GRW ter plaatse is en uit de LMRA blijkt dat de lokale situatie niet geschikt is, dan staakt hij zijn werkzaamheden en maakt daar vervolgens melding van aan de WB.
- De GRW is verplicht om bezwaren kenbaar te maken aan de WB en zijn werk-/opdrachtgever).

4.2.2 Specificaties quad

- De quad dient te voldoen aan de wettelijke eisen, [Wet- en regelgeving quads: eindelijk duidelijkheid! \(quadxpress.nl\)](#) en Europese Verordening 168/2013.

Aanvullend op de wettelijk eisen:

- de quad moet voorzien zijn van een van noodrem/dodemansknop zodat bij een incident de quad uitgeschakeld wordt.
- Voorzien zijn van spiegels (links en rechts).
- Rolbeugel.
- De maximale snelheid van de quad bedraagt 15 km/h.
- Claxon/toeter is aanwezig op de quad en het maximale geluidsniveau moet voor de ploegleden hoorbaar zijn.
- Er worden geen eisen gesteld aan de maatvoering van de quad. Hier dient wel rekening mee te worden gehouden in de RI&E.
- Verlichting (voor en achter). De remverlichting moet afgedekt kunnen worden.
- De bedienaar ziet er zelf op toe dat de quad niet overmatig beladen wordt waardoor het risico op kantelen op een talud wordt vergroot.

4.2.3 Eisen aan de bedienaar

De volgende eisen worden aan de bedienaar/bestuurder van de quad gesteld:

- aandacht te hebben voor een duidelijke instructie voor het rijden op een quad en wanneer de GRW geen/weinig ervaring heeft hem/haar niet in te zetten dan wel hem eerst de mogelijkheden te bieden hiermee ervaring op te doen in een veilige omgeving.
- Alarmeringsprocedures (BHV) in het geval het voertuig kantelt in de gevarenzone of te water raakt (en mogelijk beknelling van medewerker). Hoe te handelen in het geval het voertuig defect raakt of kantelt in de gevarenzone.
- De bedienaar van een quad moet aantoonbaar ervaring hebben met het besturen en bedienen van een dergelijk voertuig.
- Bedienars dienen aantoonbaar geïnstrueerd te zijn over de werking en bediening van de quad en de risico's bij het werken met de quad in de nabijheid van het spoor.
- Specifieke bedieningscertificaten kunnen volstaan bij de bediening van de quad.

- Raadpleeg en volg de gebruiksaanwijzing van de quad en ken de eigenschappen van de quad. De gebruiksaanwijzing dient bij de quad beschikbaar te zijn.
- De bedienaar controleert of de quad is gekeurd.

4.2.4 Contact met de ploeg tijdens de uitvoering

- De maximale zichtbare afstand tussen de GRW op de quad en de ploeg moet in de RI&E en de instructie zijn benoemd:
 - De maximale afstand is tussen twee bovenleidingportalen/-palen, gezien in de lengterichting van het spoor (gebaseerd op veldtest portofoon). Wanneer er geen bovenleidingp(ort)alen aanwezig zijn bedraagt de maximale afstand 70 meter. De werkzaamheden worden gestaakt bij verlies van visueel contact tussen de GRW en de ploeg.
 - Bij elke waarschuwing door de GRW: de werkzaamheden staken en vervolgens geven de ploegleden de afgesproken terugkoppeling (bijvoorbeeld via het open spraakkanaal). Werkzaamheden hervatten na toestemming GRW (dit moet in de instructie opgenomen worden).
 - Er is continu contact middels een open spraakverbinding zoals een portofoon (met spraakbeveiliging). De afstand moet voldoende klein zijn om de spraakverbinding te garanderen).
 - Er moet continu contact zijn tussen de GRW en de ploeg en indien de verbinding wegvalt moeten de werkzaamheden direct gestaakt worden.
 - GRW en werkenden bevinden zich aan dezelfde zijde van het spoor.

4.2.5 Het maximaal aantal machines die de GRW moet begeleiden

- Vastgesteld op maximaal 4 machines (inclusief de quad van de GRW). Dit is vastgesteld op basis van de onderlinge afstand van maximaal 10 meter tussen de GRW (quad) en de maaier.

4.2.6 Positie van de GRW op de quad

- De gekozen rijrichting is tegen de richting van het treinverkeer in (waar mogelijk). Of de GRW voor of achter de ploeg rijdt is afhankelijk van de situatie. Bij maaiwerkzaamheden is dit afhankelijk van o.a. het type maaiwerk en de inzet van het type maaimachine. De GRW rijdt bij voorkeur achter de ploeg aan. In bepaalde situaties rijdt de GRW bewust naar voren (afhankelijk van omstandigheden) om goed zicht op de ploeg te kunnen houden.
- Bij spuitwerkzaamheden (onkruidbestrijding) dient rekening te worden gehouden met de windrichting. Indien het noodzakelijk of verplicht is adembescherming toe te passen, staakt de GRW de activiteiten en meldt dit aan de WB.
- De GRW heeft voldoende ervaring om zijn positie ten opzichte van de ploeg te kunnen bepalen.

4.3 LMRA

Terugkerende onderwerpen:

- Technische staat van de quad.
- Ervaring van de bedienaar(s).
- Werking portofoons (indien de werking niet is gegarandeerd worden de activiteiten door de GRW gestaakt).
- Ondergrond en obstakels (draagkracht en breedte)
- Aanwezigheid van infra-objecten langs zone A.

- Weersomstandigheden: mistig weer, windrichting en windkracht (indien er sprake is van verminderd zicht als gevolg van mist worden de activiteiten door de GRW gestaakt).
- Gebruik PBM's. Indien adembescherming verplicht en/of noodzakelijk is, staakt de GRW de activiteiten en meldt dit aan de WB.
- Let op o.a. de aanwezigheid van hellingen, taluds, greppels, sloten, roosters en kunstwerken. Houd ook rekening met de maximale hellingsgraad van de quad.

4.4 Innovaties

Er zijn systemen op de markt die het mogelijk maken dat een GRW op een quad de ploeg kan waarschuwen of de maaivoertuigen/quads op afstand kunnen laten stilzetten. Hieronder volgt een opsomming van een aantal van dit soort innovaties met als doel de uitvoerende partij hiervan in kennis te stellen en te stimuleren deze toe te passen:

- Collectief Waarschuwingssysteem Handbediend (CWH);
- Safety Stop;
- Etc.

Innovaties kunnen met railAlert gedeeld worden via info@railalert.nl.

5 Vragen en/of opmerkingen

Voor vragen en/of opmerkingen over deze best practice kunt u terecht bij info@railalert.nl of de vertegenwoordigers in de Werkkamer Uitwerken Regelgeving van railAlert. Zie hiervoor: <https://www.railalert.nl/regelgeving/faq-regelgeving-aanrijdgevaar-hoofdspoor-trein>.